

RIJEČ UREDNIŠTVA

ŠUME I ŠUMARSTVO U 2021. GODINI

Prije nekoliko godina u jednom dvobroju Šumarskog lista pojasnili smo zadaću ove rubrike. Naglasili smo da ona nije zamišljena da podučava šumarske stručnjake o šumarstvu (struku su učili na Fakultetu), nego da podsjetimo na aktualnosti koje se događaju u šumi i šumarskoj struci. Navodeći činjenice, nastojimo pomoći da šumarska praksa, pa i znanost, lakše zauzme stav o pojedinom aktualnom stručnom problemu ili događanjima kako bi štitila šumu i struku. Stoga, osvrnimo se na prošlogodišnje rubrike koje nam ukazuju na probleme koji nas očekuju.

U dvobroju 1-2/2021. najavili smo cjelogodišnje obilježavanje 175-e obljetnice osnivanja Hrvatskoga šumarskog društva (1846. g.) i 145-e obljetnice (1877. g) tiskanja znanstvenostručnog i staleškog glasila Šumarskog lista. Naveli smo kako je Hrvatsko šumarsko društvo, uz ostalo, ostvarilo svoja dva glavna cilja: uvođenje više šumarske nastave u Hrvatskoj osnivanjem Gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcima 1860. godine, a potom Šumarske akademije (danas Šumarski fakultet) 1898. godine kao četvrte visokoškolske ustanove Zagrebačkog sveučilišta. Tiskanjem prvoga broja svojega glasila, Šumarskog lista 1. siječnja 1877. godine, ostvaren je i drugi cilj. Posebno smo istaknuli kako je već tada usvojeno mišljenje da je za gospodarenje šumskim ekosustavima potrebno visokoškolsko obrazovanje. Upitali smo se kakva je danas situacija sa šumarskom strukom? Zaključili smo: nikakva – svi znaju sve o šumi, a nisu niti „primirisali“ šumarsko obrazovanje bilo kojega ranga. Skrenuli smo pozornost na netržišno gospodarenje šumskim resursima, posebice najvrjednijima, kada izvozom drvne sirovine, a ne drvoprerađivačkih proizvoda izvozimo radna mjesta i obezvrjeđujemo dugogodišnji trud šumarskih stručnjaka.

U dvobroju 3-4/2021. raspravljali smo na temu teksta Thomasa Waitza, zastupnika Zelenih u EU, objavljenog pod bombastičnim naslovom „Novo izvješće o krčenju šuma u Hrvatskoj“, na kojega su se odmah „zalijepili“ naši Zeleni. Nakon više od 250 godina gospodarenja našim šumama po načelu potrajnog gospodarenja, ovaj naslov je uvreda hrvatskim stručnjacima. Osim toga, ovo je poistovjećivanje pojmova krčenja i kontrolirane sječe šuma, što je očiti primjer neznanja, bolje rečeno amaterizma koji danas preplavljuje ne samo šumarsku nego i druge struke. Svakako preporučamo opetovano pročitati ovu Riječ Uredništva, kako bi imali jaču podlogu za eventualnu raspravu o odnosnoj temi.

U dvobroju 5-6/2021. rubriku smo posvetili „Odlasku čovjeka koji je život posvetio šumi i šumarstvu“. Bez obzira na njegov životni put opširno prikazan u rubrici In memoriam, osvrnuli smo se kratko na najvažnije dijelove toga životnog puta, zaključujući: „Odlaskom profesora Matića završilo je jedno razdoblje, koje će nama suvremenici ostati u sjećanju kao ne-

zaboravno iskustvo, plemenitog, šumarskog načina života i zajedništva, a koje je rezultiralo njegovanim i očuvanim šumama. Hoće li novi trendovi koji su sve izraženiji u današnjem šumarstvu, a prema kojima su šumarski stručnjaci sve manje povezani sa šumom, ali i međusobno, uspjeti odgovoriti na nove izazove, posebice u okolnostima sve izraženijih klimatskih promjena, tek je za vidjeti.“

U dvobroju 7-8/2021. uz temu: Tko je kriv za loše poslovanje drvoprerađivača? navodimo tekst Europskoga šumarskog instituta i Svjetske banke pod naslovom „Pregled i preporuka za sustav prodaje drvne sirovine Hrvatskih šuma“. Čitamo da se kod nas 93 % drvnih proizvoda prodaje administrativno na temelju dugoročnih ugovora, a tržišno samo 5 % (Poljska 89-90 %, Češka 96 %, a Estonija i Francuska približno 100 % tržišno). Hrvatska prodaje drvenu sirovinu po 20-30 % nižoj cijeni u usporedbi s europskim cijenama i cijenama u susjednim zemljama, što čini gubitak od oko 316 milijuna kuna godišnje (hrast 163 milijuna kn, bukva 105 milijuna kn, smreka i jela 48 milijuna kn). S obzirom na gospodarenje po načelu potrajnosti te na kvalitetu i prirodnost naših šuma (čime je osiguran i FSC certifikat – od čega najveći benefit ubiru upravo drvoprerađivači), mišljenja smo da je gubitak i veći.

Što donosi nova EU strategija za šume do 2030. tema je dvobroja 9-10/2021. Smatra se ključnim za ostvarivanje ciljeva Europskoga zelenog plana, smanjenje emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. i klimatske neutralnosti do 2050. godine. Pomaže i ispunjavanje ciljeva EU-a za povećanje uklanjanja CO₂ prirodnim ponorima prema Zakonu o klimi. Strategijom se šumi, šumarima i sektoru koji se temelji na šumi daje središnja uloga u ostvarivanju tih ciljeva. Uz njihovu pomoć očekuje se europski prelazak na moderno, klimatski neutralno, resursno učinkovito i konkurentno gospodarstvo.

U dvobroju 11-12/2021. pokušali smo sažeti nazovimo prognoze „Što nam donosi Glazgovska klimatska konferencija“. U sklopu potpisane Deklaracije o korištenju šuma i zemljišta, koju je do sada podržalo preko 140 država u kojima se nalazi više od 90 % svjetskih šuma, čelnici zemalja obvezali su se zajednički raditi na zaustavljanju i preokretanju gubitka šuma i degradacije zemljišta do 2030. godine. Glavni cilj konferencije odnosio se na ograničavanje povišenja globalne prosječne temperature na razinu koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju. Ovdje nas zabrinjava činjenica da mnogi neupućeni, a mjerodavni, poistovjećuju krčenje šuma i **kontroliranu sječu šuma koja je uzgojni zahvat u održavanju, a posebice u obnovi šumskih sastojina**. Usprkos našoj visokoj šumovitosti, to bi nam u budućnosti moglo bitno utjecati na dosadašnji dokazano uspješni način gospodarenja našim šumama.